

Hantering av hästgödsel på små hästgårdar

Hästgödsel är en värdefull resurs vid odling av livsmedel och foder. Gödseln innehåller bland annat kväve och fosfor som är viktiga växtnäringsämnen för gräs och spannmål. Hamnar näringen i våra vattendrag, sjöar eller hav kan de däremot orsaka övergödning och algbloomning. Genom att hantera gödseln på rätt sätt kan du bidra till ett hållbart kretslopp och bättre vattenkvalitet.

Reglerna skiljer sig åt för jordbruksföretag och övriga

Det finns regler för hur gödsel får lagras och hanteras. Reglerna skiljer sig åt beroende på om du har ett jordbruksföretag eller inte.

Vad är ett jordbruksföretag?

En verksamhet räknas som jordbruksföretag om något av följande är aktuellt:

- Brukar mer än 2,0 hektar åkermark eller minst 5 hektar jordbruksmark (åker- och betesmark)
- Äger minst 10 nötkreatur, 10 suggor, 50 grisar, 20 får och lamm eller 1 000 fjäderfä.
- Driver yrkesmässig trädgårdsodling om minst 2 500 m² frilandsareal eller 200 m² växthusyta.

Gödselregler för dig som inte har ett jordbruksföretag

Många hästar finns inom verksamheter som inte räknas som jordbruksföretag, till exempel hästar som hålls av privatpersoner, ridskolor eller hästanläggningar som trav- och galoppbanor.

Dessa typer av hästverksamheter omfattas av miljöbalkens generella regler. Det innebär att du som hästhållare är ansvarig för att din djurhållning inte skadar miljön eller stör omgivningen. Du ska se till att gödselvatten inte läcker till närliggande vatten

och att grannar inte störs av lukt eller flugor. Om en skada uppstår är det ditt ansvar att rätta till problemet.

Lagring av gödsel

Det är viktigt att växtnäringsämnen inte kan läcka från lagringsutrymmet och att det är utformat så att avrinning inte uppstår vid häftiga regn eller vid snösmältning. Lämpliga lagringsutrymmen för hästgödsel är en betongplatta, en container eller andra typer av lagringsutrymmen exempelvis ett flak.

Lagringsutrymmet bör vara tillräckligt stort för att rymma gödseln som behöver lagras. Du kan utgå från att en häst på 500 kg producerar ungefär 10 m³ gödsel per år. En ponny som väger 300 kg producerar ca 7 m³ gödsel per år.

Sälja eller ge bort gödsel

Som privatperson kan du ge bort eller sälja hästgödsel till privatpersoner för användning i trädgårdsodling. Det är viktigt att du vet om riskerna med detta och informerar personerna som tar emot gödseln. Obehandlad hästgödsel kan innehålla smittoämnen som kan överföras till människor om gödsel hamnar på grönsaker som äts råa och som inte sköljs noga innan de äts.

Du kan även ge bort eller sälja gödseln till andra än privatpersoner, till exempel komposteringsanläggningar eller jordtillverkare som har ett godkännande från Jordbruksverket för att behandla gödseln. Jordbrukare som sprider gödseln på egen mark kan ta emot gödsel utan godkännande från Jordbruksverket.

Åtgärder i rasthagar

Till skillnad från exempelvis kor så ska hästar ha tillgång till utevistelse året runt. Under vår och sommar kan hagarna i vissa fall ha växtlighet som kan ta tillvara på näringen i gödseln. På vintern slutar växterna att ta upp näring vilket ökar risken för att gödseln orsakar näringsläckage till vatten. För att minska riskerna finns det flera åtgärder som du kan göra, exempelvis:

- Regelbundet ta bort gödsel och foderrester från utfodrings- och avföringsytor i hagen.
- Placera utfodrings- och vattningsplatser långt från vattendrag.
- Inte utfodra direkt på marken.
- Stängsla av upptrampade ytor och ytor där det uppstår mycket gödsel.

Gödselregler för jordbruksföretag

För jordbruksföretag är gödselreglerna mer omfattande och detaljerade än för övrig hästverksamhet. Reglerna för lagring och spridning av gödsel skiljer sig dessutom åt beroende på var i Sverige företaget finns.

Lagring av gödsel

På jordbruksföretag ska gödseln lagras i ett lagringsutrymme som är utformat så att avrinning eller läckage till omgivningen inte sker. Hästgödsel kan lagras på betongplatta, i container eller andra typer av lagringsutrymmen, exempelvis ett flak.

För jordbruksföretag finns det också krav på storlek och utformning av lagringsutrymmet. Du ska ha tillräckligt stort lagringsutrymme för att kunna lagra

den gödsel som dina hästar producerar under 6 eller 8 månader. Hur många månader gödseln ska kunna lagras beror på om du bor inom så kallat nitratkänsligt område eller inte, och på hur många hästar du har på gården. Miljökontoret i din kommun kan hjälpa dig att ta reda på om du bor i ett nitratkänsligt område eller inte.

Du måste anteckna hur stort lagringsutrymme du har och hur du har räknat ut hur stort lagringsutrymme som behövs. På www.jordbruksverket.se/lagra-godsel finns information om vilka uppgifter som ska ingå i beräkningen.

Lämna bort gödsel

För jordbruksföretag med fler än tio hästar finns krav på att den som säljer eller lämnar bort hästgödsel ska anteckna datum, mängd, djurslag och antal djur som gödseln kommer ifrån. Anteckningarna ska sparas i minst 6 år och du ska kunna visa upp dem vid tillsyn av kommunen.

Spridning av gödsel

Sprider du som privatperson eller jordbruksföretag hästgödsel på jordbruksmark så finns det flera regler som du måste följa och reglerna varierar beroende på var i landet du sprider gödsel. Du kan läsa mer om vilka regler som gäller för dig på www.jordbruksverket.se/sprida-godsel

Läs mer:

I jordbruksverkets webbutik webbutiken.jordbruksverket.se hittar du följande informationsmaterial om hästgödsel:

- [*Hästgödsel - en naturlig resurs*](#)
- [*Gödsel och miljö 2022*](#)

På Greppa näringens webbplats www.greppa.nu finns ytterligare information:

- [*Bra hagar både för hästen och miljön*](#)
- [*Så hanterar du hästgödsel rätt*](#)

Jordbruksverket
551 82 Jönköping
Tfn 036-15 50 00 (vx)
E-post: jordbruksverket@jordbruksverket.se
www.jordbruksverket.se